

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ КОРАБЛЕБУДУВАННЯ
імені адмірала Макарова

ФІЛОЛОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

(повна назва підрозділу)

КАФЕДРА УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ, ЛІТЕРАТУРИ

ТА МЕТОДИКИ НАВЧАННЯ

(повна назва кафедри)

Код РПНД 72078

ЗАТВЕРДЖЕНО

Проректор із науково-педагогічної
роботи

Сергій Слободян

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Program of the Discipline

КОМПАРАТИВНЕ МОВОЗНАВСТВО

COMPARATIVE LINGUISTICS

рівень вищої освіти другий (магістерський)

тип дисципліни обов'язкова

мова викладання українська

Миколаїв – 2025

Робоча програма навчальної дисципліни «Компаративне мовознавство» скерована на підготовку фахівців із галузі знань галузі знань 01 Освіта/Педагогіка, спеціальності 014.01 Середня освіта (Українська мова і література), освітньої програми «Середня освіта (Українська мова і література)».

« 6 » травня 2025 р. 16 с.

Розробник: Мікрюкова Катерина Олександрівна, кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри української мови, літератури та методики навчання.

Проект робочої програми навчальної дисципліни «Компаративне мовознавство» узгоджено з гарантом освітньої програми

Гарант

Лілія Рускуліс

Проект робочої програми навчальної дисципліни «Компаративне мовознавство» розглянуто на засіданні кафедри української мови, літератури та методики навчання
Протокол № 5 від « 6 » травня 2025 р.

В. о. завідувача кафедри

Лілія Рускуліс

Проект робочої програми навчальної дисципліни «Компаративне мовознавство» розглянуто Навчально-методичною комісією філологічного факультету
Протокол № 5 від « 13 » травня 2025 р.

Голова

Лілія Рускуліс

Проект робочої програми навчальної дисципліни «Компаративне мовознавство» погоджено з навчальним відділом

Начальник відділу

Андрій Лабарткава

Робочу програму навчальної дисципліни «Компаративне мовознавство» затверджено Навчально-методичною радою НУК
Протокол № 5 від « 21 » травня 2025 р.

Голова НМР НУК

Сергій Слободян

© НУК, 2025

© Мікрюкова К.О., 2025

ЗМІСТ

<i>Вступ</i>	4
<i>1. Опис навчальної дисципліни</i>	5
<i>2. Мета вивчення навчальної дисципліни</i>	6
<i>3. Передумови для вивчення дисципліни</i>	6
<i>4. Очікувані результати навчання</i>	6
<i>5. Програма навчальної дисципліни</i>	7
<i>6. Методи навчання. Засоби діагностики результатів навчання та методів їхнього демонстрування</i>	10
<i>7. Форми поточного та підсумкового контролю</i>	11
<i>8. Критерії оцінювання результатів навчання</i>	14
<i>9. Засоби навчання</i>	15
<i>10. Рекомендовані джерела інформації</i>	15

ВСТУП

Анотація

У процесі вивчення дисципліни «Компаративне мовознавство» розглядаються основи сучасної мовознавчої компаративістики. Дослідження компаративного мовознавства відбувається крізь призму чотирьох наукових парадигм: порівняльно-історичної, ареальної лінгвістики, лінгвістичної типології та контрастивної лінгвістики. Сфера компаративного мовознавства дуже широка і передбачає аналіз процедур реконструкції мови світу, встановлення еволюційних змін і закономірностей розвитку споріднених мов шляхом їхнього порівняння на різних етапах. Актуалізовано доробок українських мовознавців, які працювали в галузі компаративного аналізу. Курс виступає своєрідним продовженням низки лінгвістичних навчальних дисциплін і є логічним підсумком у цьому циклі. До важливих аспектів вивчення дисципліни належить постійна орієнтація студентів на професійне застосування знань.

Ключові слова: *компаративне мовознавство, компаративістика, порівняльно-історичне мовознавство, ареальна лінгвістика, лінгвістична типологія, контрастивна лінгвістика.*

Summary

In the process of studying the discipline «Comparative Linguistics», the basics of modern comparative linguistics are considered. The study of comparative linguistics takes place through the prism of four scientific paradigms: comparative-historical, areal linguistics, linguistic typology, and contrastive linguistics. The field of comparative linguistics is very broad and involves the analysis of procedures for the reconstruction of world languages, the establishment of evolutionary changes and patterns of development of related languages by comparing them at different stages. The work of Ukrainian linguists who worked in the field of comparative analysis has been updated. The course acts as a kind of continuation of a number of linguistic educational disciplines and is a logical conclusion in this cycle. One of the important aspects of studying the discipline is the constant orientation of students to the professional application of knowledge.

Keywords: *comparative linguistics, comparative linguistics, comparative-historical linguistics, areal linguistics, linguistic typology, contrastive linguistics.*

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність (освітня програма), освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Галузь знань 01 Освіта / Педагогіка	<i>Обов'язкова</i>	
Модулів – 1		Рік підготовки:	
Змістових модулів – 2		2-й	2-й
Електронний адрес РПНД на сайті Університету	Спеціальність 014.01 Середня освіта (Українська мова і література)	Семестр	
Індивідуальне науково-дослідне завдання –		3-й	3-й
Загальна кількість годин –90		Лекцій	
		16 год.	0 год.
		Практичні, семінарські	
		24 год.	8 год.
		Лабораторні	
	0 год.	0 год.	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2; самостійної роботи студента – 3	Освітній рівень: другий (магістерський)	Самостійна робота	
		50 год.	82 год.
		Індивідуальні завдання: 0 год.	
		Вид контролю: іспит	
		Форма контролю: комбінована	

2. Мета вивчення навчальної дисципліни

Мета навчальної дисципліни «Компаративне мовознавство» полягає у формуванні низки компетентностей:

ЗК 1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 4. Здатність виявляти та вирішувати проблеми у сфері професійної діяльності, бути критичним і самокритичним.

ФК 1. Здатність до поглиблення знань і розуміння предметної області та професійної діяльності.

ФК 2. Здатність використовувати інновації в професійній діяльності.

ФК 3. Здатність здійснювати моніторинг власної педагогічної діяльності й визначати потреби, перспективи та наявні ресурси для професійного розвитку впродовж життя.

3. Передумови для вивчення дисципліни

Зважаючи на те, що пропонований курс ставить за мету вивчення закономірностей розвитку і функціонування мови в її багатоаспектних зв'язках із людиною, суспільством, історією та культурою, то й пов'язаний він із відповідними навчальними дисциплінами, а саме: «Загальне мовознавство», «Сучасна українська літературна мова», «Історія української та зарубіжної літератури», «Філософія», «Історія», «Новітні напрями сучасної лінгвістики» тощо. Курс «Компаративне мовознавство» також ґрунтується на засадничих положеннях міждисциплінарного курсу «Академічна доброчесність та перспективи використання штучного інтелекту».

4. Очікувані результати навчання

Вивчення навчальної дисципліни передбачає формування й розвиток у студентів таких програмних результатів навчання:

РН 2. Демонструє вміння використовувати цифрові освітні ресурси, інформаційні та комунікаційні технології для пошуку, обробки та обміну інформацією у професійній діяльності, презентації власних та спільних результатів, реалізації дистанційного та змішаного навчання тощо.

ПРН 1. Орієнтується в різних лінгвістичних напрямках і школах (літературних напрямках і течіях), критично осмислює історичні надбання та новітні досягнення мовознавчої (літературознавчої) науки, демонструє власну інтерпретацію літературних (мовних) явищ.

ПРН 4. Уміє застосовувати різні мовознавчі, літературознавчі методи дослідження та системного аналізу літературних текстів, визначати їхні композиційні, жанрові та стилістичні особливості.

ПРН 5. Уміє застосовувати поглиблені знання з теорії української мови (літератури) для вирішення професійних завдань, вільно користується спеціальною термінологією в галузі досліджень з української філології.

ПРН 8. Здійснює науковий аналіз мовного, мовленнєвого й літературного матеріалу, інтерпретує й структурує його з урахуванням доцільних методологічних принципів, формулює узагальнення на основі самостійно опрацьованих й апробованих даних.

5. Програма навчальної дисципліни

Модуль 1. Актуальні проблеми компаративного мовознавства Змістовий модуль 1. Становлення компаративного мовознавства.

Тема 1. Методи дослідження мови

1. Поняття про методологію, методику і метод.
2. Загальнонаукові методи дослідження: аналіз, синтез, індукція, дедукція, спостереження, експеримент, моделювання.
3. Конкретнонаукові (лінгвістичні) методи: загальна характеристика.
4. Порівняльно-історичний метод.
5. Описовий лінгвістичний метод.
6. Метод лінгвістичної географії.
7. Зіставний (типологічний) метод.
8. Структурні методи:
 - дистрибутивний аналіз;
 - методика безпосередніх складників;
 - трансформаційний аналіз;
 - компонентний аналіз.
9. Соціолінгвістичні методи.
10. Психолінгвістичні методи.
11. Математичні методи у мовознавстві.
12. Використання комп'ютера в лінгвістичних дослідженнях.

Література [12], стор.355-404; [8], стор.311-370.

Тема 2. З історії лінгвістичних учень.

1. Історія мовознавчої науки: зародження лінгвістичних парадигм.
2. Мовознавство Давнього Сходу.
3. Відображення мовознавчих проблем у Біблії.
4. Китайське мовознавство.
5. Мовознавство Стародавньої Індії.
6. Мовознавство у Стародавній Греції.
7. Мовознавство Стародавнього Риму.
8. Арабське мовознавство VII-IX ст.
9. Мовознавство епохи Середньовіччя і Відродження.

Література [8], стор.11-64; [12], стор. 22-38.

Тема 3. Виникнення компаративістики.

1. Становлення індоевропейістики.
2. Виникнення германістики.
3. Зародження й розвиток романістики.
4. Становлення славістики.
5. Доробок Вільгельма фон Гумбольдта в історії світового мовознавства.

Література [8], стор.65-101; [12], стор. 39-50; [6], стор. 20-22.

Змістовий модуль 2. Компаративістика XIX та XX століть.

Тема 1. Основні напрями компаративістики XIX століття.

1. Натуралізм.
2. Психологізм.
3. Філософія мови В. Вундта.
4. Молодограматизм.
5. Критика молодогограматизму.
6. Школа «слів і речей» Г. Шухардта.

7. Школа естетичного ідеалізму К. Фосслера.
 8. Неолінгвістика.
 9. Соціологічний напрям.
 10. Лінгвістична концепція Фердинанда де Соссюра.
- Література* [8], стор.102-151; [12], стор. 51-90; [6], стор. 29-38.

Тема 2. Компаративістика ХХ століття.

1. Історичні й методологічні основи структуралізму
2. Пращка лінгвістична школа.
3. Копенгагенський структуралізм (гloseматика).
4. Американський структуралізм (дескриптивізм).
5. Генеративізм.
6. П. Г. Житецький – український компаративіст.
7. С. П. Самійленко – український молодограматик ХХ століття.
8. Т. В. Гамкрелідзе – індоєвропейст.
9. М.Я. Марр – романтик-яфетидолог і передвісник когнітивізму в мовознавстві.
10. Неогумбольдтіанство.

Література [8], стор.152-172, 179-212, 257-261; [12], стор. 91-110; [6], стор. 39-48.

Тема 3. Розвиток мовознавства на сучасному етапі.

1. Математична лінгвістика.
2. Психолінгвістика.
3. Соціолінгвістика.
4. Функціональна лінгвістика.
5. Етнолінгвістика.
6. Менталінгвістика.
7. Когнітивна лінгвістика.
8. Когнітивна лінгвістика.
9. Синергетичний (лінгвістичний) детермінізм – нова постмодерна лінгвістична парадигма.
10. Лінгвістична типологія.
11. Зіставна лінгвістика.
12. Контрастивна лінгвістика.
13. Комунікативна лінгвістика.
14. Ареальна лінгвістика (лінгвогеографія).

Література [8], стор.229-310; [12], стор. 146-197; [6], стор. 83-92.

Тематичний план навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин									
	денна форма					Заочна форма				
	усього	у тому числі				усього	у тому числі			
лек		пр	лаб	с.р.	лек		пр	лаб	с.р.	
1	2	3	4	5	7	8	9	10	11	12
Модуль 1. Актуальні проблеми компаративного мовознавства.										
Змістовий модуль 1. Становлення компаративного мовознавства.										
Тема 1. Методи дослідження мови.	12	2	4	–	6	12	0	2	–	10
Тема 2. З історії лінгвістичних учень.	18	4	4	–	10	18	0	0	–	18
Тема 3. Виникнення компаративістики.	15	2	4	–	9	15	0	0	–	15
<i>Разом за змістовим модулем 1</i>	45	8	12	–	25	45	0	2	–	43
<i>Усього годин</i>	45	8	12	–	25	45	0	2	–	43
Змістовий модуль 2. Компаративістика XIX та XX століть.										
Тема 1. Основні напрями компаративістики XIX століття.	15	2	4	–	9	15	0	2	–	13
Тема 2. Компаративістика XX століття.	15	4	4	–	7	15	0	2	–	13
Тема 3. Розвиток мовознавства на сучасному етапі.	15	2	4	–	9	15	0	2	–	13
<i>Разом за змістовим модулем 2</i>	45	8	12	–	25	45	0	6	–	39
<i>Усього годин</i>	45	8	12	–	25	45	0	6	–	39
Разом за курсом										
	90	16	24	0	50	90	0	8	0	82

Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1.	Методи дослідження мови.	4	2
2.	З історії лінгвістичних учень.	4	0
3.	Виникнення компаративістики.	4	0
4.	Основні напрями компаративістики XIX століття.	4	2
5.	Компаративістика XX століття.	4	2
6.	Розвиток мовознавства на сучасному етапі.	4	2
	<i>Разом</i>	24	8

Самостійна робота

Розподіл годин самостійної роботи для студентів денної форми навчання:

- підготовка до практичних занять – *2 год. / 1 заняття*;
- виконання проєктних завдань – *2-4 год. / 1 проєкт*;
- підготовка до тестового контролю – *3-4 год. / 1 тест*;
- підготовка до підсумкового контролю – *10 год. / 1 захід*
- підготовка до колоквиуму – *8 год. / 1 захід*

Завдання для самостійної роботи

№ з/п	Вид роботи	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1	Підготовка до практичних робіт	24	8
2	Виконання проєктних завдань*	12	24
3	Підготовка до тестового контролю	6	8
4	Підготовка до підсумкового контролю	10	30
5	Підготовка до колоквиуму з письмовою роботою	8	8
	<i>Разом</i>	60	78

6. Методи навчання. Засоби діагностики результатів навчання та методів їхнього демонстрування

Методи навчання:

- 1) на лекційних заняттях:
 - метод усного викладу матеріалу;
 - проблемний виклад;
 - бесіда;
 - відеометод;
 - наочний метод;
 - інтерактивний метод.
- 2) на практичних заняттях:
 - метод роботи з навчально- й науково-інформаційними джерелами;
 - метод вправ;
 - орфографічний і пунктуаційний розбір;
 - метод роботи з електронними носіями;
 - метод зіставлення;
 - навчальні дискусії;
 - проєкт.

Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання:

- усні відповіді (лише для студентів денної форми навчання);
- тестові роботи;
- проєктні (самостійні) роботи;
- контрольна робота;
- колоквіум.

7. Форми поточного та підсумкового контролю

Досягнення студента оцінюються за 100-бальною системою Університету.

Підсумкова оцінка навчального курсу містить оцінки з поточного контролю та оцінки підсумкового контролю. В кожного компонента своя частка в загальній системі оцінок, де студент може набрати від 60 балів до 100 балів. Під компонентом проміжних оцінок розуміються поточні оцінки протягом семестру.

Підсумкова оцінка навчального курсу є сумою проміжних оцінок (усна відповідь, тест, проєкт, колоквіум) (максимально 85 балів) й оцінки за контрольну роботу (максимально 15 балів).

Поточний контроль проводиться на кожному практичному занятті та за результатами виконання завдань самостійної роботи. Він передбачає оцінювання теоретичної підготовки здобувачів вищої освіти із зазначеної теми (у тому числі самостійно опрацьованого матеріалу) під час роботи на заняттях та набутих практичних навичок під час виконання завдань практичних і проєктних самостійних робіт, а також підготовки дослідницьких матеріалів до колоквіуму.

Зарахування кредитів навчального курсу можливо тільки лише досягнення результатів, запланованих РПНД, що виражається в одній із позитивних оцінок, передбачених чинним законодавством.

7. Форми контролю результатів навчальної діяльності студентів та їхнє оцінювання

Усні відповіді на практичних заняттях	Критерії оцінювання
2	Відповідь правильна, повна, логічна, містить аналіз, систематизацію, узагальнення, містить аргументовані висновки з доречним ілюстративним матеріалом, може підкріплюватися коректними цитуваннями думок / поглядів учених.
1,5	Відповідь в цілому правильна, доволі повна, логічна; допущені несуттєві помилки та неточності у викладенні матеріалу.
1	Відповідь частково правильна, містить неточності, недостатньо обґрунтована з використанням неправильної / некоректної термінології.
0,5	Відповідь частково правильна, містить неточності, проте не містить жодних аргументів та ілюстративного матеріалу.
0	Студент не дає відповіді чи його відповідь містить значну кількість суттєвих помилок, не обґрунтована.
<i>Максимальна оцінка студента за цей компонент програми 24 бали (12 відповідей по 2 бали) / 8 балів (4 відповіді по 2 бали) для ЗФН</i>	

Тестові роботи	Критерії оцінювання
8	Студент надав 16 правильних відповідей на 16 запропонованих питань у тестовій роботі.
7,5	Студент надав 15 правильних відповідей на 16 запропонованих питань у тестовій роботі.
7	Студент надав 14 правильних відповідей на 16 запропонованих питань у тестовій роботі.
6,5	Студент надав 13 правильних відповідей на 16 запропонованих питань у тестовій роботі.

6	Студент надав 12 правильних відповідей на 16 запропонованих питань у тестовій роботі.
5,5	Студент надав 11 правильних відповідей на 16 запропонованих питань у тестовій роботі.
5	Студент надав 10 правильних відповідей на 16 запропонованих питань у тестовій роботі.
4,5	Студент надав 9 правильних відповідей на 16 запропонованих питань у тестовій роботі.
4	Студент надав 8 правильних відповідей на 16 запропонованих питань у тестовій роботі.
3,5	Студент надав 7 правильних відповідей на 16 запропонованих питань у тестовій роботі.
3	Студент надав 6 правильних відповідей на 16 запропонованих питань у тестовій роботі.
2,5	Студент надав 5 правильних відповідей на 16 запропонованих питань у тестовій роботі.
2	Студент надав 4 правильні відповіді на 16 запропонованих питань у тестовій роботі.
1,5	Студент надав 3 правильні відповіді на 16 запропонованих питань у тестовій роботі.
1	Студент надав 2 правильні відповіді на 16 запропонованих питань у тестовій роботі.
0,5	Студент надав 1 правильну відповідь на 16 запропонованих питань у тестовій роботі.
0	Студент не надав жодної правильної відповіді на 10 запропонованих питань у тестовій роботі.
	<i>Максимальна оцінка студента за цей компонент програми 16 балів (2 роботи по 8 балів).</i>

Самостійна (проектна) робота	Критерії оцінювання
5	Завдання виконано вчасно, його зміст у повному обсязі розкриває тему дослідження, оформлення відповідає всім вимогам до даного виду студентської роботи. Студент системно володіє матеріалом і може презентувати його перед аудиторією, у тому числі і за допомогою нових інформаційних технологій, має власну думку щодо викладеного матеріалу, здатен її аргументувати, робить висновки до виконання завдання підходить творчо.
4	Завдання виконано вчасно, його зміст у повному обсязі розкриває тему дослідження, оформлення відповідає всім вимогам до даного виду студентської роботи. Студент володіє матеріалом і може презентувати його перед аудиторією.
3	Завдання виконано вчасно, його зміст у повному обсязі розкриває тему дослідження, оформлення відповідає всім вимогам до даного виду студентської роботи. Студент може доповісти основні положення проведеної роботи без глибинного аналізу, узагальнення матеріалу та підведення підсумків.
2	Завдання виконано вчасно, його зміст поверхнево або фрагментарно розкриває тему дослідження, оформлення відповідає всім вимогам до даного виду студентської роботи. Студент не проводить аналізу джерел, з яких було отримано інформацію, не здатен узагальнити та систематизувати матеріал, зазнає труднощів під час презентації проведеного дослідження перед аудиторією.
1	Завдання виконано вчасно, його зміст є дублюванням відомих джерел інформації. Відсутня будь-яка аналітична обробка представленої інформації. Студент на репродуктивному рівні з помилками відтворює матеріал, не може презентувати його перед аудиторією. Оформлення не відповідає

	вимогам, що висувуються до даного виду робіт. Студент не орієнтується у змісті представленого матеріалу.
0	Студент не виконує роботи.
	<i>Максимальна оцінка студента за цей компонент програми 30 балів (6 робіт по 5 балів).</i>

Контрольна робота	Критерії оцінювання
ДФН 15–13 ЗФН 35-29	Робота виконана без змістових помилок, теоретичні питання повністю розкрито, здійснено вичерпний аналіз історії мовознавства, методів, прийомів, процедур і методології дослідження мови. Чітко окреслено розвиток лінгвістики ХХ століття. Бал знижується в разі наявності орфографічних та пунктуаційних помилок.
ДФН 12–10 ЗФН 28–22	Робота виконана без змістових помилок, теоретичні питання повністю розкрито, здійснено вичерпний аналіз історії мовознавства, методів, прийомів, процедур і методології дослідження мови. Розвиток лінгвістики ХХ століття окреслено з незначимими похибками. Бал знижується в разі наявності орфографічних та пунктуаційних помилок.
ДФН 9–7 ЗФН 21-15	Робота виконана з окремими змістовими помилками, теоретичні питання розкрито частково, аналіз історії мовознавства, методів, прийомів, процедур і методології дослідження мови – неповний. Розвиток лінгвістики ХХ століття окреслено з похибками. Бал знижується в разі наявності орфографічних та пунктуаційних помилок.
ДФН 6–4 ЗФН 14-8	Робота виконана з численними змістовими помилками, теоретичні питання розкрито частково, аналіз історії мовознавства, методів, прийомів, процедур і методології дослідження мови – поверхневий. Розвиток лінгвістики ХХ століття окреслено з похибками. Бал знижується в разі наявності орфографічних та пунктуаційних помилок.
ДФН 3–1 ЗФН 7-1	Робота виконана з численними змістовими помилками, теоретичні питання розкриті на 75%, аналіз історії мовознавства, методів, прийомів, процедур і методології дослідження мови – поверхневий. Розвиток лінгвістики ХХ століття окреслено зі значними похибками. Бал знижується в разі наявності орфографічних та пунктуаційних помилок
0	Робота не виконувалася.
	<i>Максимальна оцінка студента за цей компонент програми 15 балів (для ДФН) / 35 балів (для ЗФН)</i>

Колоквіум із письмовою роботою (дослідженням)	Критерії оцінювання
ДФН 10 ЗФН 11	Студент ретельно проводить аналітичний огляд літератури, самостійно організовує експеримент, правильно здійснює обробку його результатів, робить логічні та аргументовані висновки, вказує на перспективи їхнього застосування рішення в подальшій практичній діяльності, а також правильно із мовного й технічного поглядів оформлює думки у вигляді письмової роботи.
ДФН 9–7 ЗФН 10-8	Студент ретельно проводить аналітичний огляд літератури, самостійно організовує експеримент, правильно здійснює обробку його результатів, робить логічні висновки, проте без додаткової аргументації та вказівки на перспективи подальших досліджень, а також правильно із мовного погляду оформлює думки у вигляді письмової роботи. Допускається незначна кількість технічних огрехів.
ДФН 6–4 ЗФН 7-5	Студент поверхнево чи з певними неточностями проводить аналітичний огляд літератури, виявляє труднощі під час організації експерименту, проте правильно здійснює обробку його результатів, робить висновки, проте без додаткової аргументації та вказівки на перспективи подальших досліджень, а також правильно із мовного погляду оформлює думки у

	вигляді письмової роботи. Допускається незначна кількість технічних огріхів.
ДФН 3-2 ЗФН 4-2	Студент поверхнево чи з певними неточностями проводить аналітичний огляд літератури, виявляє труднощі та допускається грубих помилок під час організації експерименту, помилково оброблює його результати, робить висновки без додаткової аргументації та вказівки на перспективи подальших досліджень. Допускається незначна кількість мовних і технічних огріхів під час оформлення тексту письмової роботи.
ДФН 1 ЗФН 1	Студент проводить аналітичний огляд літератури, експеримент та здійснює обробку його результатів із подальшим оформленням у вигляді письмової роботи з допомоги викладача
0	Студент не підготував дослідження або надав на перевірку викладачеві роботу не власного авторства.
	<i>Максимальна оцінка студента за цей компонент програми 15 балів / 11 балів (для ЗФН)</i>

Форма контролю	Максимальна кількість балів	
	Денна форма	Заочна форма
Практичні заняття	12x2 бали = 24 бали	4x2 бали = 8 балів
Самостійна (проектна) робота	6x5 балів = 30 балів	6x5 балів = 30 балів
Колоквіум із письмовою роботою	1x15 балів = 15 балів	1x11 балів = 15 балів
Тестування	2x8 балів = 16 балів	2x8 балів = 16 балів
Контрольна (письмова) робота	1x15 балів = 15 балів	1x35 балів = 35 балів
Всього	100	100

8. Критерії оцінювання результатів навчання

		Денне відділення		Заочне відділення	
		Вид роботи	Кількість балів	Вид роботи	Кількість балів
ЗМ 1	Т1	Відповідь на практичному занятті 2*2	4	Відповідь на практичному занятті	2
		Проект	5	Проект	5
	Т2	Відповідь на практичному занятті 2*2	4		
		Проект	5	Проект	5
	Т3	Відповідь на практичному занятті 2*2	4		
		Проект	5	Проект	5
ПМК	Тест	8	Тест	8	
ЗМ 2	Т1	Відповідь на практичному занятті 2*2	4	Відповідь на практичному занятті	2
		Проект	5	Проект	5
	Т2	Відповідь на практичному занятті 2*2	4	Відповідь на практичному занятті	2
		Проект	5	Проект	5
	Т3	Відповідь на практичному занятті 2*2	4	Відповідь на практичному занятті	2
		Проект	5	Проект	5
	ПМК	Тест	8	Тест	8

Колоквіум		15	Колоквіум	11
Контрольна робота		15	Контрольна робота	35
Підсумковий контроль	Іспит		Іспит	
Сума		100		100

9. Засоби навчання

Наочним матеріалом для лекційних занять послужать передусім графічні засоби, а саме друковано-роздатковий матеріал у вигляді ілюстративних таблиць, опорних схем, рисунків; мультимедійні засоби (комп'ютерні презентації); відеоматеріали (навчальні кінофільми).

На практичних заняттях прислужиться бібліотечний фонд Університету та електронні репозитарії світу, а також різноманітні лінгвістичні фактажі для проведення експериментів (текстові та відеоматеріали).

Під час виконання завдань самостійної роботи доцільним стане використання бібліотечного фонду та енциклопедій, словників, довідників.

10. Рекомендовані джерела інформації

Базова

1. Бацевич Ф.С. Філософія мови. Історія лінгвофілософських учень: підруч. Київ: Видавничий центр «Академія», 2008. 240 с.
2. Бевзенко С.П. Історія українського мовознавства: навч. посіб. К.: Вища школа, 1991. 231 с.
3. Білецький А.О. Про мову і мовознавство: навч. посіб. для студентів. К.: «АртЕк», 1996. 224 с.
4. Довбня Л., Товкало Т. Історія українського мовознавства: навч. посіб. в іменах. Переяслав-Хмельницький, 2018. 171 с.
5. Дорошенко С.І. Загальне мовознавство: навч. посіб. Київ: Центр навчальної літератури, 2006. 288 с.
6. Дрогомирецький П.П. Основи індоєвропейського мовознавства та компаративістики : навч.-метод. посіб. Івано-Франківськ : Симфонія форте, 2012. 116 с.
7. Зеленько А. С. З історії лінгвістичних вчень. Луганськ : Альма-матер, 2002. 226 с.
8. Зеленько А.С. Загальне мовознавство. Історія лінгвістичних вчень. Аспекти, методи, прийоми та процедури вивчення мови: посіб. Луганськ : Альма-матер, 2002. 283 с.
9. Зеленько А.С. Загальне мовознавство : навч. посіб. Київ : Знання, 2011. 380 с.
10. Кириченко Г. С., Кириченко С. В., Супрун А.П. Нариси загального мовознавства: у 2 ч.: навч. посібник /За ред. А. П. Супрун. Київ: Ін Юре, 2008. Ч. 1. 168 с.
11. Кириченко Г. С., Кириченко С. В., Супрун А.П. Нариси загального мовознавства: у 2 ч.: навч. посіб. /За ред. А. П. Супрун. Київ: Ін Юре, 2008. Ч. 2. 224 с.
12. Кочерган М. П. Загальне мовознавство: підруч. К. : Академія, 2010. 464 с.
13. Кочерган М. П. Основи зіставного мовознавства : підруч.[для студ. вищ. навч. закл.]. Київ: Вид. центр «Академія», 2006. 424 с
14. Селіванова О. Сучасна лінгвістика: термінологічна енциклопедія. Полтава: Довкілля, 2006. 843 с.
15. Удовиченко Г. М. Загальні питання мовознавства. Київ: Вища школа, 2001. 247 с.

Додаткова

16. Алефіренко М., Безкишкіна М. Порівняльна граматики слов'янських мов. Київ, Наукова думка, 1987. 296 с.
17. Брицин М., Жовтобрюх М., Майборода А. Порівняльна граматики української і російської мов. Київ: Вища шк., 1978. 270 с.
18. Глущенко В.А. Порівняльно-історичний метод в українському та російському мовознавстві XIX ст. – 30-х рр. XX ст.: монографія. Міністерство освіти і науки України, ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет». Слов'янськ : Вид-

- во Б. І. Маторіна, 2017. 255 с.
19. Історія українського мовознавства (друга половина XX ст.): Хрестоматія / упорядник В. В. Денисюк. Умань : ВПЦ «Візаві», 2016. 266 с
 20. Порівняльна лексикологія англійської та української мов: Конспект лекцій, ступінь бакалавр / М-во освіти і науки України, Донец. нац. Ун-т економіки і торгівлі ім. М. Туган-Барановського, каф. іноземної філології, українознавства та соціально-правових дисциплін; І.Ю. Сіняговська. Кривий Ріг : [ДонНУЕТ], 2019. 149 с.

Інформаційні ресурси

1. Білецький А. Сучасне порівняльно-історичне мовознавство (проблеми та аксіоми) / А. Білецький. *Studia linguistica*. 2012. Вип. 6(1). С. 5-16. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/Stling_2012_6\(1\)_5](http://nbuv.gov.ua/UJRN/Stling_2012_6(1)_5).
2. Бунятова І.Р. Порівняльне мовознавство: цілі, завдання, перспективи розвитку. URL: <https://studiap.kubg.edu.ua/index.php/journal/article/view/323/297>
3. Жиденко Т. Контрастивна лінгвістика як синхронно-порівняльне дослідження мовних систем. URL: <https://doi.org/10.36074/grail-of-science.19.02.2021.087>
4. Корбозерова Н.М. Завдання сучасної лінгвістичної типології та контрастивної лінгвістики (на прикладі зіставлення іспанської та української мов). URL: <https://semantics.knu.ua//article/view/272>
5. Левицький А. Українська зіставна лексикологія початку XXI століття: перспективні напрями. URL: <http://eprints.zu.edu.ua/1082/1/06laespn.pdf>